

Előszó a 2021. évi éves versenypolitikai jelentéshez

Margrethe Vestager, ügyvezető alelnök és a versenypolitikáért felelős biztos

Sajnálatos módon a világjárvány 2021-ben is hatással volt életünkre, egészségügyi és gazdasági tekintetben egyaránt. Úgy tűnt, hogy a dolgok visszatértek a normális kerékvágásba, amikor 2022 februárjában újabb megrázkódtatás érte a világot – ezúttal Oroszország Ukrajna elleni inváziója. Az Európai Unió egységesen kiáll az ukrán nép és az ukrán kormány mellett, szankciókat szab ki Oroszországgal szemben, és szükség esetén segítséget nyújt. Az emberi áldozatok és a hatalmas mértékű fizikai pusztítás mellett Ukrajna gazdasága drámai mértékben gyengül.

A konfliktus az uniós gazdaságot is egyre súlyosabban érinti, ezért a Bizottság gyors intézkedéseket hozott hatásának enyhítése érdekében: az állami támogatásokra vonatkozó ideiglenes keretet fogadott el, amely lehetővé teszi a szükséges kormányzati támogatás nyújtását a vállalkozások számára, ugyanakkor megőrzi egységes piacunk integritását. A keret elfogadása – rögtön egy hónappal a háború kezdete után – jó példa arra, hogy a versenypolitika hogyan használható fel a külső gazdasági megrázkódtatásokat követő szükségletekre való gyors reagálásra.

2021-ben a Bizottság jelentős előrelépést tett a kulcsfontosságú rendeletek, iránymutatások és közlemények felülvizsgálata terén annak biztosítása érdekében, hogy azok továbbra is megfeleljenek a céljaiknak. Nevezetesen a felülvizsgált vertikális csoportmentességi rendelet és vertikális iránymutatás tervezetéről 2021-ben folytatott nyilvános konzultációt követően a Bizottság 2022 májusában elfogadta az új rendeletet és az új iránymutatást. A vertikális csoportmentességi rendelet bizonyos feltételek mellett mentességben részesíti a termelési vagy forgalmazási lánc különböző szintjein tevékenykedő vállalatok közötti megállapodásokat. A rendelkezések által biztosított mentesítési szabály értelmében bizonyos megállapodások csoportmentességben részesülnek. Az új rendelkezések úgy módosítják a mentesítési szabályt, hogy az se ne legyen túl engedékeny, se túl szigorú.

2021 az állami támogatások ellenőrzése tekintetében is sok újdonsággal szolgált. A Bizottság rendeletet fogadott el az általános csoportmentességi rendelet hatályának kiterjesztéséről, és iránymutatásokat tett közzé az éghajlatvédelem, az energetika és a környezetvédelem területére vonatkozóan. A Bizottság elfogadta továbbá a közös európai érdeket szolgáló fontos projektekről szóló felülvizsgált közleményt, a kockázatfinanszírozási célú befektetések előmozdítása érdekében nyújtott állami támogatási intézkedésekre vonatkozó felülvizsgált közlemény mellett.

A Tanáccsal és az Európai Parlamenttel együtt sok munkát végzett a digitális piacokról szóló jogszabály elfogadásának előmozdítása terén is. Ami a további jogalkotási munkát illeti, a Bizottság 2020 decemberében terjesztette elő jogalkotási javaslatát, és a társjogalkotók már 2022 márciusában politikai megállapodásra jutottak. Ez egy ilyen fontos jogszabály tárgyalása és elfogadása terén igen gyors ütemű előrehaladásnak számít.

Az év másik eredménye a belső piacot torzító külföldi támogatásokról szóló rendeletjavaslat előterjesztése volt. A rendelet új hatásköröket ruházna a Bizottságra az EU-ban működő vállalkozásoknak nyújtott külföldi támogatások kivizsgálására, és arra, hogy szükség esetén intézkedéseket hozzon ezek torzító hatásainak orvoslására. Ez fontos eszköz lesz a „tisztességen alapuló versenyképesség” eléréséhez.

A végrehajtás szempontjából is mozgalmas évünk volt. Az alkalmazandó egészségügyi protokollok teljes körű tiszteletben tartása mellett a Bizottság számos vizsgálatot indított a kartellek és az antitröszt területén.

Az antitröszt terén a Bizottság 875,2 millió EUR összegű bírságot szabott ki a dízelüzemű gépjárművek nitrogén-oxid-kibocsátását csökkentő technológia piacán működő kartellben részt vevő vállalkozásokra. A Bizottság kifogásközlést adott ki az Apple-lel szemben, amelyben ideiglenesen megállapította, hogy a vállalat az App Store révén visszaélt erőfölényével a zenei streaming alkalmazások forgalmazása terén. A Bizottság folytatta az Amazonnal, a Facebookkal és a Google-lal szemben, valamint egyes gyógyszerekre és fogyasztási cikkekre vonatkozóan indított vizsgálatait is.

Az összefonódási ügyekkel kapcsolatos munka egyenletes ütemben folyt. A Bizottság 396 határozatot fogadott el (szemben a 2020. évi 352 határozattal), és 14 ügyben avatkozott be. A részletes vizsgálatokat követően több tervezett ügyletet kötelezettségvállalások előírása mellett engedélyezett, például az Eaton Hydraulics Danfoss általi felvásárlását, valamint a szemüvegek (napszemüvegek, lencsék és keretek) piacán a GrandVision EssilorLuxottica általi felvásárlását.

2021-ben a Bizottság számos olyan állami támogatási intézkedést hagyott jóvá, amelyek célja az Unió zöld átállásának támogatása, például 18 intézkedést a megújuló energia terén, valamint hét intézkedést a tiszta mobilitás előmozdítására. A Bizottság továbbá határozatot fogadott el, amelyben engedélyezte a második közös európai érdeket szolgáló fontos projektet az akkumulátorokra vonatkozóan. Az állami támogatási intézkedésekre vonatkozó, 2020-ban elfogadott ideiglenes keret 2021-ben is hatályban maradt, és a gazdasági körülmények alakulását figyelembe véve kétszer kiigazították. 2021-ben a Bizottság 514 határozatot fogadott el az ideiglenes keret alapján. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz 2021 februárjában kezdte meg működését. Az eszköz a Covid19-világjárvány 2020. februári kezdetétől 2026. december 31-ig bezárólag nyújt finanszírozást a tagállami reformokhoz és beruházásokhoz. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz támogatja az állami beruházásokat és reformokat a tagállamokban, segítséget nyújtva a koronavírus-világjárvány gazdasági és társadalmi hatásainak kezeléséhez, továbbá a gazdasági helyreállítás, valamint a zöld és digitális átállás előmozdításához. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatás és hitelek igénybevételehez a tagállamoknak helyreállítási és rezilienciaépítési terveket kell benyújtaniuk a Bizottsághoz. 2021-ben az állami támogatások ellenőrzése is szerepet kapott a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásában annak biztosítása érdekében, hogy azok összeegyeztethetők legyenek az állami támogatási szabályokkal. Az eljárás megkönnyítése érdekében a Versenypolitikai Főigazgatóság gyakorlati iránymutatást tett közzé a tagállamok számára a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében nyújtott állami támogatások bejelentéséhez, és a későbbiekben is segítette a tagállamokat a folyamat során.

A versenypiacok és az egységes piac megfelelő működése mindig fontos, de válságok és jelentős változások idején különös jelentősége van. A fenntartható és reziliens helyreállításhoz, valamint a zöld és digitális jövő ambiciózus programjának megvalósításához szükségünk van az árjelzésekre, a versenyképes energiára és az újfajta gondolkodásmódra – mindezt a versengő, jól működő piacok tudják biztosítani. Az EU által 2021-ben követett versenypolitika jelentős mértékben hozzájárult ezekhez a célkitűzésekhez, és szabályaink felülvizsgálatával és naprakésszé tételével biztosítjuk azt, hogy ez az elkövetkező években is így legyen. Egy dologra mindenképp számítanunk kell – arra, hogy még több váratlan esemény fog bekövetkezni, és ezért a gyors reagáláson, az alkalmazkodáson és a reformokon lesz a hangsúly. Ezáltal leszünk képesek megbirkózni a jövőbeli kihívásokkal.